

pbant. **F**redricus qz impator eidē federi robur
 adiecit cautione tñ inserta ne p suas lēas ins re
 ligionis ledere. mortuo deinde magistro q fe
 dus accepit z altero in eius locū successo **V**ico
 la pōtifer mar. legatū misit. q puincia pūstie
 inspiceret. cognitoqz rerū statu qm legatū retu
 lit pparitū fed dānavit. utqz ab eo discedenter
 an athema interminatū impanit. quib pūna
 cius in sentētia pserantib ex cōsensu pūm
 lis ad fridericū cesarem dedncta est. ad quē rur
 sus causa cognita dānato sedere iussi pūteni
 sunt ad obedientiā fratry redire q eam puinci
 am emanib infidelitū suis armis vendicassent
 multoz sanguine coemissant. qua re ciuitatib
 nūciata mor arma in frēs populariter accepta
 sunt. ex qbus ples capti atqz occisi. cast lla eo
 rū euarsa arcēs a fundamētis electe qnqz z qn
 quaginta oppida in ea rebellionē hspirauere.
 sed cū nō satis rem suā contra religionē sine ex
 terna ope totā putaret. **C**asimirū regem polo
 nie sibi dñm a sciuerē deuotū frībuz sanguinez
 q fortunam patris eius expti fuissent. ille tū ex
 ercitu puincia ingressus dedētes sese ciuitates i
 ptātem accepit. cum quo frēs diu varia victo
 ria dimicauit. plures fuere pgressus. inter qs
 memorabilior q apud caniciū oppidū habitū
 viij. milia polonoz obsidionem in eo loco te
 nebāt. in qs etiā rex ipse casimirū fuit. opugna
 bāt oppidū dies noctesqz machinis admotis.

Rudolphus pnceps sagone vn ex slesie duci
 bus tunc religionis ductabat exercitū q latur
 obsessis opē cum septan milib militū aggr di
 regē nō dubitauit. cōmissum est plū in cōspe
 ctu oppidanoz summa vtriqz pentione atqz
 ardore. cesis hinc atqz in cōplib. cū suos referre
 pedē rudolphū ai aduertit increpās igniā fugiē
 tiū intemiatuqz necē acie sifit. z pgressus i me
 diū cū recēu puūtoz mān acre certamē instau
 rat. hos sternit. illos p fodi. fit sbita rex mutatō
 vigēte rudolpho occidit polō rur su qz casimir
 retiet suos pugne seipz miscet z tāqz ex itegro p
 tinaci pētōe certat occidit in pugrudolphū. rex
 vō eq dicit. meliores ex vtraqz pte occābāt. **P**
 strēo cesis credētes polōi suū regē despata victo
 ria fugā arripit. rex ab amicis adiutū vir ex cla
 de ereptū. rudolphū morte sua victoria religiōi
 pepit. ex polōis supra. vi. milia cecidisse ferunt.
 et teuthōib qz nō pauci pūre. **P** cā cladē res **P**
 lōica mutare apd pūteos cepit eo iclinatib po
 pul q belli fortia pūertit. stat tñ adhuc āc p sū
 tus z alteri marti iudiciū morat. fēt inter hos
 frēs oli mortuo mgro cū de successore ageretur
 vnū fuisse q rogatū eligerē que pntaret religioni
 vtiliorē seipz elegisse dicētē nolledierat scū se co
 gitatōes suas. alioz corda igrare. si mgro sibi
 cōmittat nō dubitare qn republice bene cōsul
 tū eat. motos eius vbis reliqs ad mīstratōes illi
 credidisse que salubertima deinde fuit.

Saxonia magna germanie prouincia

Ust punitenos saxonici nomen inci-
pit. gēs valida & latissima cui ab occi-
dente wesera apud antiqs vistergn^o
fluvio terminū facit pletiq; vsq; ad rhenū pten-
di sarōes arbitratū sunt. a q̄lonarē plagā dani
obtinēt & mare balticū. ad meridie frācones
baioarij & bohemi siti sunt. orientale plagā sle-
sie simul & pntem obtinent. In his terminis in-
clusi sunt thurigi. lusatij. pomeranij; q̄s oēs sa-
xonici iurē eē volūt. p̄ores tñ thuringos in ea ter-
ra p̄sedisse q̄s sarōes aiūt. hos em̄ grecā sob oles
eē affirmāt. ex macedōie classib⁹ aduectā q̄ thu-
ringos multis bell defatigatos p̄nis agris de-
iecerit qd̄ mihi nō sit verisimile. Est em̄ vetustis-
simū in germanica terra saxonici namē cuius
oēs veteres memiere. thuringos nemo antiq̄rū
noiat q̄ germanicas gētes enumerāt. In adue-
tu p̄mo francoꝝ q̄ tempe Valentiniāni cesarē
germaniā intradere Thuringos nomiari regio
Ob quā rem male q̄drat hystoria veritati que
thurigos priores saxonib⁹ in germania fuisse
cōtendit. Satebor tamē saxonie limites aliqua-
do maiores nam sicut impia ita & puinciaꝝ
limites ex pte variant. Carolus magn⁹ impe-
rator multa cum saxonib⁹ bella gessit p̄uis q̄s
p̄pi cultum accipent eosq; magnis afflitit cladi-
bus. Postq; vero deficiente apud frācos Caro-
li magni genealogia romanū impiū ad Sheu-
tones orientales redijt. Saxonum aucta digni-
tas est. inter quos plures impatores fuisse. sin-
gulari prudentia & rerū gestarum magnitudi-
ne clari. martine vero tres Ottones q̄ sibijui-
ce m̄ successere de romana ecclesia optime meri-
ei quorū virtute prolatos saxonie fines m̄ime
dubitarim. Inter Pomeranos q̄ orientē saxo-
nie incolunt oppida sunt digna nomie **Visma-
ria & Sūdis Gisuoldia Statinū & Rostochi-
um.** in quo scola liberaliū artū haud cōtemnē-
da. & hec q̄dē mari p̄ima multis ac diuicibus
negociatorib⁹ habitātū est. & in mediterraneis
caminū pontificalis ciuitas cui⁹ dyocesis latif-
sima est nec unio: maguntia credit. Ep̄us loci
romano dūtarat p̄sili subest. **Madeburgēses** i
duas marchias diuidunt q̄rū altera vetus al-
tera noua vocat. veterē marchia plabiū albis
fluvio. in ani⁹ littore **Stēdalu** est oppidū & ga-
delanū & gadelenū & soltvedelū & ostruburgi-
um. **Noua** marchiam itersecat fluvio⁹ odera
haud multo inferior albi. In **Strippa** frāckfor-
dia ē diues emporiū & lucēsis ciuitas. **Strabo** q̄s
fluvio⁹ eandē puincia⁹ irrigat equā⁹. tiberi ber-

linū in eius litore iacet. Est & aliud flumē **Hor-**
tellū nūcipatū quod **brāgeburgiū** ex q̄ march-
ia nomē habet i duas ptes diuidit veterē ac no-
uā efficiens. ibi ep̄al sedes est & marchionū tri-
bunal ad eius dē flumis ripā. **Muelburgiū** quo-
q; sitū est pontificalis ciuitas. & circū nobile ter-
ritoriū. cui pugenitza est nomē multuz referunt
oppidis & marciali pplo plenti. **Caput misne-**
sū ciuitas misna est vñ nomen regioni datū ē
hanc quoq; albis alluit fluvius. h̄ valida arx &
in ea cathedralis ecclesia. In hac quoq; puincia
multa sunt oppida marciali pplo plena. & mar-
tinopolis in honore martⁱ a veterib⁹ condita
mesburgiū hodie vocant. **Silt** **Lipzig** vibs
diues mercatorū emporiū p̄daraq; studio infi-
gnitū. In thuringia nobile oppidū & caput gē-
tis. **Herfordia** magūtino pontifici subiecta sit
dijē liberaliū artū insignis. **Muburgensis** q̄s
ciuitas duci saxonie parens. hec omia iure sa-
xonū vtuntur & lingua isdem morib⁹ freti. Ce-
terū veri sarones **madeburgenses** nullo dubitā-
te habeant. **Bremenses** quoq; **Albertstetenses.**
Hildesinenses. **verdeses.** **Bunsvicenses.** **Hani-**
burgenses. **Lunenburgenses.** & **Lubicenses.** In
Madeburga archiep̄alis sedes habet. & in ho-
norem sancti mauricij ex quadrato lapide di-
ues templum ottonū nobile opus & in eo san-
cti **Florenti** corp⁹. **Credūt** q̄s vnam eser ydijs
ibi esse in q̄b⁹ vinū ex aq̄ factū a dño saluatore
euāgelistaz tradit hystoria. h̄ac pleb⁹ oñdūt
materia marmorea ē ac plucida. vini capar q̄s
tū equ⁹ ferre possit. alterā ac minorē apud hil-
deniēses esse affirmāt. **Verillū** q̄s sancti **Mau-**
ricij h̄ quortānis ostendit. magistrat⁹ vibs ius
ciuile romanoꝝ ab breuiatū & saxonica lingua
p̄scriptū non sine reuerentia custodit qd̄ magni
Caroli auctoritate firmatū tradūt. eoq; i decis-
one causaz circum vicine gentes recurrūt. mag⁹
& venerabilis eaz legūm auctoritas habet. bre-
mēses gliaz suā ducūt danoz gentē ad r̄pm eē
puersam. **Nō** est omittendū quod de halbersta-
dio tradit. **Hanc** ciuitatem oltemia plabitur.
fluvio⁹. In medio vero tumulus assurgit. in cu-
ius cacumie planicies est duorum ferme stadio-
rum cōtinens longitudinē in cui⁹ extremis an-
gulis duo templa sita sunt. alter p̄otificale. al-
terūq; bē virgīs appellant. In medio late pa-
tet for magnificis canonicorū edib⁹ vndiq; an-
ctū. vibs hec vocat quod sub tumulo iacet sub
urbū appellat. in monte nulla laicorum habi-
tatio. **Carol⁹ magn⁹ & h⁹ ecclesie** fundator ha-

inter appollonij...
ditarum p̄ amū...
garet frederic⁹ germanū...
mare secum de part...
mos iter ingre...
t qui cū eo...
nat nūc iacos ad...
em inquit libens...
videro. q̄ frater...
ar⁹ seg⁹ iussis q̄...
em iussu curio...
ar arboris castig...
p̄p̄. **Nam⁹** vñ q̄...
videt hōis. **Nam⁹** &...
natū curio...
Apollonius interm...
i somnō ē. **Thymia** plura...
dē. ē. **Terminū** sicut appollo...
q̄ ad frāconie oppidū...
an iacet in eo loco...
anū thōian⁹ suis...
ignō. **Et** illo tempe...
ignō bohemi castella...
p̄ dūm minati fuerim...
in arma p̄tū...
et q̄ vrbū dūm...
nū regnū a p̄...
vñ hōi aff...
an hōis inf...
nōlli loco apud...
nū p̄mp⁹ &...
on & p̄na hereditat...
hōis existimaret...
can p̄p̄t. **Arx** est in...
et in ab...
m p̄ntiales vocat...
amū munitū &...
liberā adolē...
lond. **hanc** cō...
nō cū p̄ncipis...
p̄p̄t: p̄dagogō...
similes i cabū...
vñ cōtinet...
lond⁹ q̄n p̄dacti...
q̄s p̄dūas eo...
i siluā hīdā...
griffes et...
hōc cū iū...
ens & q̄n...
ōmē⁹ p̄dō...
affatq; p̄p̄t &...

bet. chris festivas quotannis celebrat. xij. hic dignitates. xiiij. p̄bende. Archidiacon at̄ su- pra. r. esse ferunt. In hac eccia singulis annis v̄ ex p̄plo deligitur quē peccatis grauioribus inq̄natum putat hunc veste ligubri induit et obnolū capite p̄ma ieiunij die ad ecciam du- ant indeq; pacis diuinis officijs eiciūt. Je sin- galis q̄dragesime dieb; n̄dis pedib; pambu- lat vibem et ecclesias circuit neq; ingredit̄ neq; quemquam alloquit̄. inuitat̄ a canonicis per- vices quod apponit̄ comedit. somnus ei post mediū noctis in plateis p̄mittit̄. Die iouis sc̄tas post consecrationem olei rursus ad ecclesiam i- troduct̄ et ordine facta a peccatis absoluit̄. pe- cuniaq; popal; ei offert̄ quieti ecclesie dimittit̄ tur. hanc adā vocant et omni crimie liberū pu- tant. Circa alberstadiū ager optim; serar̄ tri- ticia. matrescentib; frugibus culmoy altitudie equo insidentem hoiem ferunt excedere. **B**un- siue oppidū tota germania memorabile ma- gnū et populosum. munitū menibys ac fossa- tis. turres quoq; et p̄pugnacula excellunt. ma- gnifice domus. p̄pollite platee. ampla et oma- tissima templa. q̄nq; h̄ fora. q̄nq; p̄toia et toti- dam cōsolat̄ iura ciuib; dicit̄. Hinc appellati duces **Bunsiue**ses et tota germania nobilissi- mi. otonū soboles. quorum claritas cum pote- tia labente tempe defluit. **C**abicensiū ciui- tas potentissima est sine cuius auxilio vir vnq; dacie reges p̄tinere suos subditos valere duo- decim viri reipublice prestint quos p̄sules ap- pellant. quoy p̄petna potestas ē. et in cōstri di- gnitate p̄stituti sunt. p̄plarib; nisi vocent̄ nul- la de regimie vrbis p̄solēdi facultas. nec tñ serut- re plebs videt̄ sua cuiq; substantia tuta est et li- bertas saluis legib; vt velint viuere. equū iudi- cū p̄sules agūt. ab his cesar si excesserint appel- lat. **S**aronie n̄ra etate duces habent. fride- ric; et **Wilhelm;** fratres quoy alter electorem imp̄q; gerit. alter regnū bohēmie debiti sibi as- serit vt supra retulimus. Sicut cum **Bunsiuen-** sib; de electoratu dissensio. **Sigismund;** impa- tor litē diremit. snia vt sepe sit potētiori allusit. Alter hoy fraterū natu senior robustissim; ve- nator fuit. immior alter belli appetēs et armis exercitat. **C**rudelia inter eos diu bella exera- t̄e hereditat; p̄ne. causa. et q̄nis de pace sepe mētio fieret impediētib; tñ appollonio quez vi- cedūm appellat̄ et alijs plerisq; potētib; q̄b; ea- scordia questui erat. frustra oēs tractat; abijt. s̄- am vestatis iam agris tota puincia pessum

iret appolloni; v̄ ero fraternay incensoi discor- diarum p̄ annū iubilem romam petisset ro- ganit̄ frideric; germanū suū vt ad se **Lipsig** ve- niret secum de pace acturus. annuit **Wilhel-** mus iter ingressō dīcere consiliarij paratas sibi et qui cū eo irent insidias esse caueret ne se p̄ditū iret neue suos ad necem traheret. **Q**uib; ille at ego inquit libens moriar si vos prius necatos videro. q̄ fraternas cōtēciones alitis atq; ita lo- cut; se q̄ iussis q̄ se amaret v̄ges calcarit; equ- um festino cursu fratrem adiit. **Q**uo cur; semo- tis arbitris arestigo pacē cōposuit sedisq; pe- pigit. **M**agn; vir q̄ se tā liberaliter i potestates dederit hostis. **M**agn; et alter qui hostē ex fra- tre factū rursus fratē atq; amicum reddiderit **Appollonius** interim **Roma** reuersus et q̄ cur; eo sentiebāt ex **Thurigia** plurima oppida pos- sidebāt. exterminati sunt appolloni; in **Cobur-** ga qd ē frāconie oppidū aliq̄diu se defendit. **S** cum salutē in eo loco desp̄aret nulli; auxilio fre- tus cū thesaur; suis clam fugiens ad bohemos migravit. **E**t illo tempe quietē habuere saronē q̄nis bohemi castella quedā ab eis repetētes se- pe bellū minati fuerint. inducie in hanc vsq; di- em arma p̄tū tenere. n̄c maior lis outara vi- det̄ q̄n **wilhelm;** regie sororis marit; ad bohe- mie regnū aspirare fert̄ q̄nis terre p̄ceres aliū regē sibi assumpserint. **L**ibet loco andar; p̄- nati hois inserere facimus. **C**onradus de **Kauff** nobili loco apud saronē nat; bellice rei p̄rus manu p̄mp̄t; et aio imple; cām se patria pul- sum et p̄na hereditate p̄uatū p̄ iniuriā frideri- ci dncis existimaret scelus et incredibili nostrā etate p̄pet̄ arit. **A**rx est in misna in alto mon- te et in abruptis vndiq; rupib; sita **altenburgē** um puinciales vacāt. ad radices mōēs oppidū egregiū munitū et p̄plo plentū. iacet i arce duo friderici adolescentes **Ernest;** et **albert;** educa- bant. huc **cōrad;** iurēp̄sta nocte magnis itine- rib; cū paucis comitib; p̄cedit et admot; scalis p̄dēte pedagogo arcē igr̄essus dormiētes adolē- scētulos i cubili p̄phēdit itermiatasq; mortem si- vocē emitterēt sūib; colligatos extraxit. haud dubi; q̄n p̄duce; i bohēiā mag; p̄cio v̄deret si- asq; p̄uelias eo pacto magnifice v̄nle; viderē- iā siluā hircānā q̄ bohēiā a sardonā diuidit in- gressus erat. iam piculū oē transmissum puta- bat cū iūior captiuorum labore ac fame defici- ens et q̄etam simul et cibū poposcit. cui; p̄abus cōmor; p̄do ad carbonariū quendam diuertit assaricq; pavem et cernisiam iussit. **I**nterea

apud alenburghū cognita tate rei nonitate cla-
 mor erouit attōiti oppidiāi rapti arma p̄pescūt
 z preciosas v̄dicaturī p̄dā p̄cipiti cursu p̄redo-
 nis vestigia insectant. siluaz ingressis fortuna
 blandit̄. q̄ inter multos tramites eū teneri su-
 sit q̄ recta duxit ad carbonariū ibi cōrad⁹ dum
 puero cibū ministrat ex imprisonment capite z ob-
 lat⁹ p̄ncipi audacissimi sceleris capite penas
 soluit. **F**rideric⁹ eodē penenūcio q̄ captos atqz
 abductos filios audierat recuperatos z ad do-
 mū reductos didicit. **S**aronie ducibus parua
 vere saronie portio parat. **S**ūt enī in ea pro-
 uincia multi alij p̄ncipes. multe ciuitates q̄ vo-
 cant̄ impiales. multi ep̄i p̄p̄itū territorij hū-
 tes. **M**isina vero z thuringie maior ps z lausa-
 cie z franconie pleriqz oppida his ducibus pa-
 rent. **I**us autē eligēdi romanū impatorē sardie
 ducib⁹ ex puo q̄dā p̄ncipatū cōpetere afferunt
 inter misinā slesiaqz iacere. cui⁹ caput oppidum
 est wittēberg vulgariter. id ē mōs alb⁹. **I**n sar-
 onia argētī mineras apud Goslariā otto p̄m⁹
 impator inuenit q̄rum magni fuerūt redditus.
 ibi z palaciū nobilis opis edificatū. habet z fo-
 res amaros saronia ex q̄b⁹ sal coq̄tur albus qd
 ad vicinas gētes defert. **S**aline vberime atqz
 ditissime apud lūneburgiū habent̄ ex q̄b⁹ mul-
 ti monasterioz abbates z multi ecclia p̄lati
 vitā ducere cōsueuerūt. **S**uit enī questus salis
 vberim⁹ has salinas lūneburgenses violenter
 vsurpauerē. **O**b quam rem z a nicolao ponti-
 fice. maxime. z a friderico impatore augusto
 damnati sūt. **C**onsolatus qui eius rei auctor
 habebatur auctoritate ap̄lica deiectus est. **S**ed
 fauore **B**ernhardi ducis **B**rānsuicēnsis paulo-
 postea in p̄st̄nū statū redijt. z q̄ nouiter consu-
 latū adierant in carcere p̄ncipiū. ciuitati rebelli
 z eccliaf̄ticoz bonorum rapaci sacris interdictū
 est. non tamē defunt qui rem diuinā apud eos
 faciāt. **T**ant⁹ est euo nostro z in pplo z in deo
 auctoritat̄ eccliaf̄tice p̄temp⁹. **E**st i **M**archia
Brāndenburgensi nō magni nois ciuitas aqz cir-
 cūdata quā **S**auelburg vocāt in ei⁹ dyocesis lo-
 co aspo z deserto puū oppidū est. nomie **W**els-
 nach. h̄ tres hostie habent̄ ex q̄s auores sua sp̄o
 te manasse tradūt. **O**b eam rem magn⁹ pplo-
 rum p̄cursus est z nautaz vota h̄ solant̄. **V**ul-
 go locū ad sanctū cruore vocant. **E**xcessum⁹ scri-
 bendi modū saronie ciuitates nomiatim cōme-
 morātes. id fecim⁹. qz veteres sc̄ptores p̄cissime
 de germania locuti sūt z tanqz exua orbē ea na-
 tio iaceret. somniātes q̄dāms res germanicas

attingunt. ob eam rem dabit̄ mihi venia fortas-
 se z aliq̄s grām habebit si germanicas distribuē-
 tes p̄nicias vt res oculis subijciam⁹ paulo p̄-
 liciores fuerim⁹ p̄positi nostri metas egressi

De Dania vel Dacia

In Ocloco qm̄ saronie Dania iungit̄.
Priusqz germanie reliq̄s p̄tes absol-
 no de ip̄o danie regno vicinisqz regi-
 onib⁹ in aq̄lonē versis aliq̄ referre institui non
 indigna cognitū. tria sūt in septentrionē ver-
 gentia regna sib̄iūicē coherentia. danoz qd
 hodie dacia appellat̄. suecioz z noruegiozum.
Dania sine dacia dicere volum⁹ p̄tudi-
 ni seruientes germanie portio est cheronēsi ha-
 bens formā. hāc q̄ndam **C**imbū habdere. vñ
 illa inūdatio barbaraz emerit̄ quā mari⁹ ar-
 pimas ytalīa p̄tente ac res romanās euertere
 minitātē ad internitōz deleuit. **P**ossidonia.
 (vt **S**trabo refert) p̄lectrā facit. qd cymbū la-
 trocinādo in certis errabūdi sedib⁹ ad p̄aludes
 vsqz meothym militiā agitavit. ab eis m̄ **E**y-
 meriū vocari bosphoz arbitrat̄ q̄si cymbū
 cum cum grecorū lingua cymereos cymbos
 nominent.

De Suecia

Suecia cineta vñdīqz mari plures con-
 tinet insulas. in q̄s est scandania apd
 veteres late memorabilis hinc quoqz
 populoz innumerabilis multitudo egressa em-
 nez oli europā armoz turbine ac p̄cella inuol-
 uit. nā gothas q̄ hūnos bello vincere p̄anoniā.
 misia. macedoniā z omnem illiridem occupā-
 uere. germaniam ytaliam z galliam vastare
 z demū in hispania cōsedere hinc fuit origo.

De Noruegia

Noruegia q̄ de ip̄o septentrione sortita
 est nomen cōtinenti p̄ ruthenos iungi-
 tur z in arcton protensa incognite ter-
 re sen stricto glacie oceano vt pleriqz fabulan-
 tur cōtermina est. ad ouētis partē ac meridiem
 baltheo mari alluit. ad occidētē brittanic⁹ fi-
 nit ocean⁹. **D**acia theutones hodie danoz ap-
 pellat̄ marchias. cui⁹ lingua germanis icogni-
 ta ē. **E**x noruegia venisse putat̄ q̄ cimbroz occu-
 pauerit loca. **I**n hac terra patrū nostroz me-
 moria voldimarius regnavit in suecia. magn⁹
 aq̄ni⁹ i noruegia quē ferūt diuinū fuisse homi-
 nē miro p̄uicē aliū auore atqz ob seq̄o cultū hūic

Solum
 canoni⁹ p̄i nara mico
 ad hoc dicit̄ nō p̄o
 scolorū ob hōc
 par. i q̄ rupa iōdas habet
 et inuade. dicit̄ bellū m̄
 caps. occasi v̄tū p̄
 ce vt p̄is dicit̄
 fieret an q̄
 gni ad eū dicit̄
 volas vō nouo como
 tis nautib⁹ p̄m̄
 ip̄i v̄tū c̄ gotha p̄
 manis agis apd p̄
 p̄o p̄cē v̄tū agi
 lia z q̄m̄da
 mie regnis cur̄
 nar v̄tū ad m̄
 S. noqz **C**arolo
 ip̄i ecclias p̄
 dipoliat̄ p̄
 una z h̄
 fuit vero codao z
 curata ē magno p̄
 i portā infula non
 p̄ssiam erū
 osum p̄
 v̄tū v̄tū
 m̄. an z **G**othas
 iōdas z p̄m̄ia.

